GAZETA KRAKOWSKA

Nro 57.

Z KRAKOWA DNIA 18 LIPCA 1819. ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 10 Lipca.

Od tygodnia mamy tu znaczne upały; 7 b. m. doszło tu ciepło do 28 stopni w cieniu podług ciepłómierza Reaumura.

Czytamy w Dzienniku Praw, że Nayiaśnieyszy Cesarz i Król Pan nasz Miłościwy, nagradzaiąc zasługi JMPana Woyciecha Lange w kierowaniu pracami hydrauliczuemi w Królestwie Polskiem i JMPana Mikołaia Geritza, właściciela dóbr Mikołaiewki i Kupca Miasta Warszawy, w usiłowaniach ku rozkwitnieniu przemysłu i gospodarstwa wieyskiego, raczył nayłaskawiey nadać i udzielić przez dyplomat szlachectwa obudwom i prawemu ich potomstwu w prostey linii tytuł i prawa szlachcica Polskiego.

Z Petersburga d. 10 Czerwca d. k.

(Z Ruskiego Inwalida.)

Jużeśmy nieraz donieśli o skutkach zbawiennych Szylniku wodnego (Alisma plantego,) w smutnych przypadkach ukąszenia przez psa wściekłego. — W tych dniach gazeta Poczta Północna umieściła w tym przedmiocie co następuie:

„P. Czarnów obywatel Olwiopolski donosi, że pierwszą próbę skutków szylniku wodnego uczynił w przyległey iego maiętności wiosce. Z 12 ludzi pokąsanych od wilka wściekłego 5 wyzdrowiało, żadnych innych oprócz tey rośliny nie używaiąc środków. Wtenczas przekonawszy się o dzielności tego lekarstwa, rozgłosił to odległym okolicom, nadto oświadczył, iż maiąc u siebie znaczny tey rośliny zapas, przyrzekł każdemu w potrzebie iey udzielić. W przeciągu roku licznie się udawano do niego po tę pomoc i teraz nawet (pisano w Styczniu 1819 roku) gdy iey znaleść w polu nie można, częste odbiera prośby. Dziesięciu iuż ludzi ukąszonych uleczyło się. Pan Wołków officer pułku pieszego Ołoneckiego przybył był także do niego z Panią Szyszkin będąc ukąszony od psa wściekłego przed dwoma tygodniami. Pan Czarnów nie odmówił mu pomocy i przez kilka tygodni lecząc go proszkiem z korzenia szylniku, zupełnie uzdrowił.

Dnia 14 Stycznia 1819 roku tenże Pan Czarnów podał do Sądu Ziemskiego Ol-

wiopolskiego obwieszczenie stwierdzone świadectwami wielu osób, z którego przytaczamy następujące okoliczności: 1) Użycie proszku z korzenia szylniku wodnego dwa razy w dniu 9 Stycznia 1818 roku, zniszczyło iad wścieklizny w pięciu ludziach ukąszonych w Październ: 1817 roku. Wszyscy ci ludzie są włościanie Pani Sarzyńskiey ze wsi Martenitzkiey w powiecie Tyraspolskim. 2) Pani Motelowa żona Rotmistrza 2go Ułańskiego pułku, została także ukąszoną od psa wściekłego w miesiącu Sierpniu 1818 roku tak dalece, że pies twarz iey zupełnie poszarpał: posłano natychmiast do Pana Czarnów; nie omieszkał nayśpieszniey przysłać kilka proszków z tey rośliny, i chociaż rany bez pomocy lekarza nie rychło się zagoiły; lecz iad wścieklizny należycie zniszczony został. 3) Pani Miłaszewska obywatelka powiatu Chersońskiego, maiąc także we dworze swoim człowieka pokąsanego od psa wściekłego, a to nawet do tego stopnia chorego na wściekliznę, iż się iuż wody niezmiernie lękał, iak to sam Pan Czarnów widział. Zamknięto go w izbie osobney i tegoż wieczora dano mu znaiomy proszek nasypany na chleb z masłem, nazaiutrz rano uczyniono toż samo. Koło południa chory iuż przestał lękać się wody, i gdy się mu pić zachciało, napił się iey dosyć bez naymnieyszego wstrętu. Prosił oraz, aby mu dano na womity, lecz tego nie uczyniono, poczem w zupełnem zdrowiu odwieziony został do Pani Miłaszewskiey. 4) W początku Grudnia 1818 roku, Pan Tołstow, przywiózł do Pana Czarnowa brata swoiego pokąsanego od wilka wściekłego, lękaiącego się wody, powietrza i szumu, który w paroxyzmach tak się rzucał, iż go musiano krępować. Pan Czarnów uleczył go tymże sposobem. 5) W miesiącu Sierpnia 1818 roku w wiosce zwaney Kulikowe Pole, dwa wściekłe psy pokąsały innych i przy tem wiele bydła, a ieden z nich rzucił się z otwartym pyskiem pełnym piany na człowieka, któremu pogryzł rękę. Pan Czarnów naprzód kazał rękę wymyć oliwą, w ktorey pierwey zamorzono paiąka Tarantulą zwanego, i ręka w przeciągu dwóch tygodni zupełnie się zgoiła. Przez dziesięć dni dawał P. Czarnów tak ludziom iak i bydłu pokąsanemu zwyczayne swoie lekarstwo, to iest, proszek z Szylniku wodnego, i wszyscy zupełnie wyzdrowieli. Życzyć zatem należy aby obywatele opatrzyli się w tak zbawienną roślinę. Za zdaniem iednak lekarzy bezpieczniey iest w przypadku ukąszenia ranę natychmiast wyrznąć i gorącem przypiec żelazem. Jeżeli ból wielki odstręcza od tego; to znowu okropne męki wścieklizny i zgon bolesny wszelkie ociąganie się zwyciężyć w cnorym powinny.

Z Paryża d. 30 Czerwca.

Od dnia onegdayszego zaczął się znowu Król przeieżdżać. Do St. Cloud przeniesie się między 8 i 12 Lipca.

Wschodnich ięzyków Tłumacz P. Kiefer, miał oddać Królowi Nowy Testament w ięzyku Tureckim.

Podczas ostatnich pokoiów u Króla Monsieur (brat Królewski) rozmawiał długo z Xciem Eckmühl (Marszałkiem Davoust) i pytał go się szczególniey o okoliczności bitwy pod Jena.

Rząd nasz proponował Cesarzowi Rossyyskiemu różne osoby na posła naszego po Hr. Noailles. Z trzech kandydatow

Jenerałów Maison i Ricard, i Hr. de la Feronays, otrzymał ostatni pierwszeństwo, iako nie będący nigdy w związkach z Bonapartem.

Teraźnieyszy nasz Minister związków zagranicznych, Jenerał Dessolles, ma dar uzyskania ufności posłów zagranicznych, którzy mają z nim iakowe do robienia układy. Uprzeyma powierzchowność, ton wielkiego świata bez żadney przysady i z skromnością połączony, woyskowa otwartość, wiele przenikliwości, iasne i niewymuszone tłumaczenie się; oto są przymioty, które iego dyplomatyczny zawod cechuią. Zyczyć tylko należy, aby długo piastował ten urząd. Miał on niedawno z wielką rzetelnością, ale oraz mocą i powagą zbić twierdzenia niektórych obcych ajentów względem wewnętrznego położenia Francyi.

Od trzech dni (wyraża dziennik sporów) zapowiadaią niektóre pisma odmianę stanu rzeczy. Rzekomy korrespondent dziennika Angielskiego Times, donosi z pewnością, iż po zakończeniu posiedzeń izb Rząd przybierze mocnieyszą postawę; wyrazten oznacza od 25 lat iakoby w krótce nadeyść miał dzień w którym wielki zamach nastąpi. Lecz iakiż to ma bydź ten zamach stanu? Dzienniki są wolne; ustawa o obiorach iest utrzymana, budżet zatwierdzony i kredyt publiczny zapewniony. Wszystko zatem iest za wzniesieniem, nie za obaleniem gmachu stanu. —— P. Mirbel oznaymił publicznie, iż on nie iest autorem prywatney korrespondencyi z Paryża dziennika Times.

Nie wątpią, iż wysłany do Paryża od Króla Wirtemberskiego Hr. Benzel-Sternau ma zlecenie poiednać tego Monarchę z bratem iego Xciem Pawłem.

Xże Richelieu przybył d. 19 b. m. do wsi Xcia Orlow w kraiu Genewskim.

Dziennik Paryzki gra u nas taką samą rolą, iak Goniec Londyński; umieszcza Ministrowskie artykuły, które iednak za takie nie uchodzą.

Nasz Minister spraw wewnętrznych Hr. Decazes, wyznaczył trzech uczonych którzy udadzą się na odkrycia tyczące się historyi naturalney: P. Havet na wyspę Burbon, P. Geoffroy do Manilla, a P. Plet nad czarne morze.

Lucyian Bonaparte, Xże Canino, wydał nowe bohaterskie poema w 12 pieśniach, pod tytułem: „La Cerneide.„ Dla zrozumienia tego tytułu, dodać tu potrzeba, iż wyspa Korsyka w dawnych czasach nazywała się Cernos; w wieku 12 opanowali ią Saraceni, z których iarzma sama się wybiła, i to iest osnową tego poematu.

Przy V w Departamencie Meurty odkryto kopalnią soli. Sól z niey ma bydź iak alabaster biała, czysta i bardziey szklniąca się, niżeli Polska.

Na ulicach Paryzkich nie widać teraz prawie liniowego żołnierza; żadnemu nie wolno bez pozwolenia wyyść z koszar. Rozporządzenie to nastąpiło z powodu zachodzących często kłótni, które spokoyność publiczną nadwerężały.

W Stanay zdarzyło się, podług pism naszych, nieszczęście, że 6cio miesięczne dziecię kotlarza po trzech tygodniowych okropnych boleściach umarło z pokąsania przez szczury. Szczury w kradły się w nocy do izby, ziadły dwa kanarki z klatek i dziecię w kolebce pokąsały. Dom

kotlarza znayduie się niedaleko rzeźnicy, gdzie mnostwo szczurów zaprawiało się posoką aż do targnienia się na żyięce stworzenia.

Gdy Marszałek Soult pierwszy raz po swoim do Paryża powrocie przechodził się po Bulewardzie, zbiegali się dawni żołnierze dla widzenia go.

Piotr Coignard, który przezwał się Hr S. Heleny, i brat iego Alexander zostali za zmyślanie rewersów i kradzież na całe życie na roboty ciężkie, wystawienie u pręgierza i wypalenie znaków skazanemi.

Podrożni z Kadyxu zapewniaią, iż zakupione przez Hiszpaniią od Rossyi okręty woienne do wyprawy do południowey Ameryki, nie potrafią wytrzymać morza. — Zaszła w Madrycie zmiana Ministrow iest w przeciągu 5 lat od powrotu Króla Ferdynanda VII. do Hiszpanii już 25ta.

Z Londynu d. 30 Czerwca.

Ambasador Perski zaproszony został od Xcia Rejenta, aby czas kąpieli w Bristol przepędził.

W Kork zgromadzenie z 1500 osób postanowiło podać parlamentowi przełożenie, aby na bawiących zagranicą Anglikow nałożono nadzwyczayny podatek.

Jenerał Savary otrzymał nakoniec pozwolenie bawienia w Anglii 4 tygodnie. Mieszka on u kupca niedaleko Londynu, a w Smiernie bawił się sam handlem.

Na zrobienie naylepszego rysu na nowy tu dom pocztowy wyznaczono 300 Fs. nagrody.

Panuie tu nader dokuczaiący niedostatek gotowych pieniędzy. Jedno z pism tuteyszych wyraża z tego powodu: Niedostatek pieniędzy tamował zawsze działania rządowe; wiąże on ręce nayzręcznieyszych i nayrzetelnieyszych nawet Ministrow, chociaż by naydogodnieysze środki polityki ułożyli. Niedostatek przymuszał Bonapartego do prowadzenia zawsze woien, dla utrzymania ogromnych woysk swoich. Tenże niedostatek przymusza Angliią do rozszerzania swoiego handlu, dla opłacenia prowizyi od ogromnych swoich długow.

W Liwerpoolu wyłamał lud więzienie, w którem osadzono kilka osob za przestąpienie przepisow celnych w tym porcie.

Pisma nasze zapewniaią, iż między Szwecyią i Portą zawarty został traktat przyiaźni i przymierza.

P. Tucket, były sekretarz admiralicyi, kupił przed kilku laty w hrabstwie Kornwalis grunta za 5000 Fs. Teraz okazało się, iż w tych gruntach znayduie się obfity kruszeć srebrny, i daią mu 15,000 Fs. roczney dzierżawy, ieżeli ie na 21 lat wypuści.

Mieszkańcy wyspy Kuby, a mianowicie miasta Hawanny, cieszą się nieskończenie, iż dostaną się pod Angielskie panowanie. Wyspa ta iest naywiększą z wysp Antilskich, i leży blisko zwrotnika północnego między 55 i 66 stopniem długości zachodniey. Ma 150 mil długości, a 30 do 50 szerokości, dobre porty, zatoki i wybrzeża. Od wschodu na zachód przecina ią łańcuch gór na wzór grzbieta. Ludność iey w r. 1796 wynosiła tylko 500,000 dusz, lecz poźniey powiększyć się miała. Kolumb odkrywszy ią w r. 1492 nazwał ia Joanną; poźniey nazywano ią Salvator, Ferdynand, Alpha-

Omega; mieszkańcy nazywali ią Guanahani. Dopiero w r. 1511 zostało iey zdobycie ukończone. Z mieszkańcami tak się okrutnie obchodzono, iż ich do szczętu wytępiono, i dopiero poźniey zaludniono ią dla iey ważności osadnikami Hiszpańskiemi, postawiono miasta i wsie. Głownem miastem iest Hawanna (Havannah) maiąca 10,000 mieszkańcow. Jest siedliskiem Gubernatora i Jenerała Kapitana, składem handlu Hiszpańskiego i warownią Mexyku. Miasto to przynosi Królowi Hiszpańskiemu 5 mill. piastrow rocznego dochodu. W r. 1762 zostało przez Anglikow zdobyte, którzy znalezli w porcie 12 liniiowych okrętów, a w mieście niezmierne skarby gotowizny, składy towarow i potrzeb woiennych. Przez pokoy zostało Hiszpanii oddane, i zapewne teraz dostanie się wraz z wyspą na zawsze Anglii. — Gazeta Moroing-Chronicle dodaie: "lecz nie bez woyny z Amerykańskiemi Stanami.,,

Pisma nasze nazywaią teraz przylądek Dobrey nadziei raiem ziemskim. Tam (dodaią) powinni się przenosić Anglicy, którym tu niedostaie roboty i chleba, ale nie do północney Ameryki, z którą w krótce wybuchnąć może woyna, i gdzie trudno znaleść mieysce. Przyladek Dobrey nadziei słusznie to nazwisko nosi. Ziemia i klima są naylepsze w całym świecie. Przylądek leży w środku obu półkrężow, goruie nad handlem ziemi, wydaie wniesłychaney obfitosci, dziko lub uprawnie wszystkiey potrzeby do życia. Jest kluczem do Jndyiow, wstępem do Ameryki i może całą Europę swoiemi płedami opatrzyć. Ziemia do uprawy dla przenoszących się tam Anglikow, wynosi do 100,000 Angielskich mil kwadratowych. Niechże przylądek ogłoszony zostanie wolnym portem dla narodow Europeiskich, a na owczas Amerykanie wyłączonemi zostaną od handlu Jndyyskiego; niechże tam przeniesionemi zostaną rodziny, które tu z głodu umeraią, a w krótce się zbogacą i południowy szczyt Afryki drugą zrobią Angliią. Podane Ministrom pod d. 1 b. m. względem tego przedmiotu pismo, wystawia korzyści, iakie wyniknęłyby z przeniesienia obogich rodzin z Anglii do przylądka, a te są: 1) Jch tam osiędzenie uwolniłoby Angliią od zbyteczney ludności; 2) zatrudniałoby nasze fabryki, ponieważ wszystko musiałoby tam bydź z Anglii dostarczane; 3) rozszerzyłoby i ulepszyło tamteysze winnice i handel wina; 4) małe kapitały daneby tam były na wielką prowizyią, a nadewszystko 5) wiara chrześciiańska rozszerzyłaby się w południowey Afryce.

W Bombaiu panuie zawsze ieszcze zaraźliwa choroba. Osada Madraska stacza zawsze potyczki z gornemi mieszkańcami; słychać nawet, że wypędzony Radah zebrał znowu woysko, i że mocnych przeciw niemu muszą użyć środkow.

Z Rio-Janeiro donoszą, że Jenerał Artygas poiednał się i połączył z Rządem Buenos-Ayres, dla wyparcia Portugalczykow z lewego brzegu rzeki Plata. Listy z Buenos-Ayres dodaią, że iuż w kilku mieyscach pobił Portugalczykow, co, ieżeli iest prawdą, tedy w krótce Portugalczykowie będą musieli opuścić Montevideo.

Lord Cochrane dowodzący siłą morską powstańców południowey Ameryki liczy iuż 40 żaglów, a przez nowy zaciąg

w Anglii 400 mawfkow powiększy się bardziey iego siła. — Ostatnie listy z wyspy S. Troycy donoszą, że w Kumanie tak wielki panuie niedostatek żywności, iż Gubernator ratuiąc osadę od wymarcia z głodu, kazał kobietom i dzieciom ustąpić z miasta. Kumana iest przez powstańcow od morza zamknięta.

W wydanem niedawno przez Lekarza Omeara dziele o wyspie S. Heleny, znayduie się następuiący poczet Dworu Napoleona: Marchand, St. Denis, Pieron, Novarre, Gentilini, Archambaud, 1 Angielski kucharz, 1 Angielski ogrodnik, 4 Chinczykow (zastępuiących mieysce oddalonych przez Gubernatora Hudson Lowe Francuzkich i Angielskich służących,) 2 Chinczykow do kuchni. — Hrabia i Hrabina Bertrand, 4 dzieci, służący Francuzcy Adele, Mary Hall, Panna Dawy, Angielski żołnierz i Chinczyk do usług. — Hrabia i Hrabina Montholon, 3 dzieci służące Jozefina, Mary-Grath, Hitchcock, dziewka, 1 służący 1 chinczyk, 3 Angielskich staiennych Ogołem 41 osob. — Jany poczet tycze się dostarczanych codziennie z postanowienia Rządu Angielskiego od Października 1816 do Czerwca 1817 dla 45 na owczas osob do Longwood żywnośći, &c. — Wołowego i baraniego mięsa 82 funty, ptastwa 6 sztuk, chleba 66 fun. masła 5 fun. słoniny 2 fun. oliwy $3\frac{3}{4}$ kwaterki, cukru kandis 4 fun. kawy 2 fun herbaty zielony 1/2 c arney 1/2 fun. świec woskowych 8 fun. iay 30 sztuk, ordynar. cukru 5 fun. syra 1 fun. octu 1/2 garca, mąki 5 fun. solonego mięsa 6 fun. drzewa do opału 3 Cr. porteru 3 flasze, warzywa za 1 szyling, fruktow za 10 szył. cukierkow za 8 szylingow. Co dni 14cie kaczek 8 sztuk, kalkuckich kur 2, gęsi 2, cukrowych plackow z ryżu 1/2 paki, szynek 2 każda po 14 funtow, węgli 45 miar, ryb za 80 szylingow, mleka za 89 szylingow świeżego masła, soli, musztardy, pieprzu kaparkow, oliwy do lamp, grochu w wartości 7 szylingow. Wina codziennie Szampańskiego lub de Grave butelka, Madery butelka, Konstantyyskiego butelka, Bordeau 6 butelek. Służący dostaią po flaszy przylądkowego lub Tenery fly winao, kwaterkę więcey od żołnierzy. — Po oddaleniu się Lascasas i Piątkowskiego zmnieyszono mięso do 72 funtow, a ptastwo do 5 sztuk — Autor zapewnia, iż te żywności częścią niedochodzą, częścią bywaią zepsute, na dowod czego przywodzi, że Francuzi wydawać codziennie muszą na zakupowane potrzeby, oprocz mięsa, do 5 Fs. 3 szyl.

Z Bruxelli d. 2 Lipca.

Krol nasz wyiechał na dni 14 do Amsterdamu i połnocney Hollandyi. Następca tronu z swoią małżonką uda się do Spa.

Spiskowemu przeciw Cesarzowi Alexandrowi Buchoz darował Krol karę wypalenia i stania u pręgierza, ale 6 lat więzienia wysiedzieć musi.

Krolewic nasz Fryderyk udał się w podroż do Szwaycaryi i Wiednia.

Z Sztokolmu d. 25 Czerwca.

Mamy tu następuiące doniesienia

Z Herrewads-Kloster d. 25 Czerwca.

Gdy Hr. Tawast, nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister Krola naszego przy Dworze Kopenhagskim, prosił J. K. Mość i otrzymał pozwolenie złożenia mu w Herrewads-Kloster swoiego uszanowania, udał się potem do N. Krola Duńskie-

go, dla powzięcia iego rozkazów, który zlecił mu, aby zapewnił Króla naszego o iego szacunku i przyiaźni. Ucieszony nasz Monarcha tem zleceniem, posłał z Hr. Tawast Adjudanta swoiego, Podpułkownika Adlerkreutz, z oświadczeniem do Króla Duńskiego, iż bardzo poważa dobre porozumienie pomiędzy obiema kraiami, i pragnie, aby stosunki przyiaźni i dobrego sąsiedztwa na zawsze były trwałemi. Oprócz tego polecił Król Hr. Tawast, aby zapewnił N. Króla Duńskiego o osobistym iego szacunku i przychylności.

Wczoray przybył tu Admirał Bille, w towarzystwie P. Haffner, Szambelana Króla Duńskiego i Półkownika głównego sztabu, z zleceniem powitania naszego Monarchy z powodu przybycia iego do Schonen i ponowienia mu uczuciów przyiaźni Pana swoiego. J. K. Mość dał obu tym Posłom posłuchanie, a dziś przyiął ich Następca tronu w swoim namiocie. Admirał Bille ma mieszkanie w zamku Herrewads-Kloster.

Dziś w południe opuścił Król zamek Herrewads-Kloster, dawszy zrana posłuchanie pożegnania Admirałowi Bille i Szambelanowi Hefner, udaiąc się przez dobra swoie Engeltosta do Helsingborga. W Ekebro, gdzie zaczena się guberniia Malmöhus, był J. K. Mość od Gubernatora, Prezydenta, Biskupa i szlachty przyięty. Zrobiona tam była brama tryumfalna, przy którey stoiący rzędami wieśniacy i wieśniaczki witali Monarchę radosnemi okrzykami. Przeieżdzaiąc przez miasto Engelholm przyięty był w bramie tryumfalney przez Burmistrza i władze mieyskie. J. K. Mość przyrzekł temu miastu, iż wyznaczy mu fondusz na założenie dobroczynnego zakładu. Gdy J. K. Mość wiechał na grunt wsi Engeltosta, przyięty był od 3 Plebanów tych dóbr i ludu wieyskiego w liczbie przeszło 1000, którego radosne okrzyki rozlegały się po powietrzu. Ziadłszy tu J. K. Mość obiad, udał się w dalszą drogę, a gdy noc nadeszła, na całey drodze, nawet naymnieysze chatki, były oświecone. O godzinie w pół do 12tey przybył J. K. Mość do Helsingborga, gdzie był w bramie tryumfalney przez Burmistrza i władze mieyskie przyięty. Wszyscy mieszkańcy byli w ruchu, domy przyozdobione kwiatami i wieńcami oświecili, osada stała pod bronią, a na stoiącym okręcie woiennym w porcie powiewała bandera. W Domu Hr. Ruuth, do którego J. K. Mość wysiadł, powitało go 24 dziewcząt biało ubranych z kwiatami w ręku śpiewami.

Następca tronu wyiechał dopiero o godzinie 6 w wieczór z obozu Bonarp, i przybył o 10 do Ramlösa, gdzie póty bawić będzie, póki N. Król z Helsingborga nie nadiedzie.

Z Włoch d. 25 Czerwca.

NN. Cesarstwo Austryiaccy nie przybyli dotąd do Florencyi, gdyż zatrzymuie ich choroba Arcy-Xiężny Karoliny w Perugia; lecz iest nadzieia, że w krótce wyzdrowieie. Xiże Metternich, który d. 12 b. m. wyiechał z Rzymu, znayduie się także w Perugia.

Xiężna Wirtemberska wdowa po Xciu Ludwiku przybyła d. 20 b. m. do Medyiolanu. Tamże przybył d. 23 przez Ankonę Angielski Gubernator Malty, Jenerał Maitland.

Podług doniesień z Sycylii potok la-

wy z Etny zachowuie swóy kierunek od zachodu na wschód. Naywiększa iego długość wynosi około 14 mil Włoskich, szerokość około 3/4 mili, a wysokość do 50 stóp. D. 7 Czerwca zwolniał cokolwiek wyrzut, wszelako wsie Zaffarono i Milo były zawsze ieszcze zagrożone przysypaniem. Na szczęście dla miasta Catania, że się wiatr odwrócił, inaczey byłoby popiołem zasypane. Pola w równinie Ciarazzo i Giannicola naywięcey ucierpiały.

W Neapolu udało się nakoniec znieść ulicowe żebractwo. Oprócz założonych w przeszłym roku domów przytułku i pracy, założono w tym roku ieszcze ieden na przedmieściu Loretto, w którym 500 żebraków umieszczono.

Z Frankfortu d. 30 Czerwca.

Wiele gazet donosi w mniey więcey iasnych wyrazach o uzbroianiach w Niemczech. Nie wiemy czyli to iest prawdą i co ztąd wnosić. Prace woyskowey kommissyi odbywaią się zwolna i spokoynie. Kray Niemiecki w iedności związku swoiego, gdy ten dobrze iest zrozumiany, niema przyczyny obawiać się zniką napaści. Z Francyią należy mu się raczey wiązać, niżeli nieprzyiaźnić. Naucziące w ostatnich czasach konstytucyyne postępowanie w tym kraiu, okazuie się z naylepszey strony, i posłużyło nam iuż nawet za przykład. Środkowy punkt konstytucyyney Europy, z którego polityczne ulepszenie w przyszłych wiekach nastąpi, znayduie się oprócz Anglii, we Francyi i przytykaiących do niey południowych Niemczech; bo gdzież można znaleść ściśleysze związki, iak pomiędzy konstytucyynemi kraiami, pomiędzy kraiami, które na iednakowym stopniu oświecenia i zdatności stoią, i których prawie iednakowe są życzenia.

Z Rzymu d. 19 Czerwca.

N. Cesarz Austryiacki przed wyiazdem ztąd zatwierdził nowy plan przywróconey Lombardsko-Weneckiey akademii pięknych kunsztów w Rzymie, i mianował P. Tambroni iey Dyrektorem. Składać ona się będzie z 12 płatnych członków, z których 3 będzie Medyiolandczyków, 3 Wenecyianów, 3 z dziedzicznych kraiów i 3 podług woli Cesarza wybranych. — W pobliskości Villa Quintilus Varus niedaleko Tivoli odkopano wiele pięknych lubo cokolwiek uszkodzonych posągów. Wynalazcy ich nie otrzymali pozwolenia sprzedania ich zagranicę, ale Rząd przyrzekł ie zakupić. — Podarunki, które Oyciec S. z prawdziwie gościnney przyiaźni N.N. Cesarstwu Austryiackim, ofiarował, a dworowi Ich rozdać kazał, składały się z samych płodów kunsztu lub przemysłu kraiowego. Nawet kamerdynerowie aż do kucharzów niebyli zapomniani i otrzymali pierścienie lub inne rzeczy. — Kardynał Sekretarz stanu Consalvi poiechał wczoray popołudniu do Perugia, gdzie ciągle ieszcze bawią NN. Cesarstwo dla choroby Arcy-Xiężny Karoliny córki.

Z Karlsbadu d. 19 Czerwca.

Wczoray rano, w rocznicę bitwy pod Waterloo, Hr. Oldenburg (Xże Chrystyian Fryderyk Następca tronu Duńskiego) zadziwił przyiemnie Feldmarszałka Xcia Blücher zesłaniem przed okna iego mieszkania muzyki. Hr. Ingenheim (brat Hr. Brandenberg dał wielki obiad, a herbata z tańcami u Następcy W. Xięstwa Meklenbursko-Szweryńskiego zakończyła uroczysty obchód dnia tego.

DODATEK
DO N.ro 57.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 18 LIPCA 1819 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa* —

Dotychczasowe Obserwacye wielkiego Komety, przerywane były niepogodą albo zakrytem Niebem chmurami. — Umieszczaią się tu niektóre z nich rzeczywiście w Krakowie odprawione.

	T. M. Cracoviæ	A. R. Cometæ	Declinatio. B.
D. 6 Lipca	0 7 18,9	105 3 15	46 23 16
7	7 30,0	106 6 0	47 28 18
8	7 45,0	107 5 45	48 14 13

T. M. Znaczy czas średni w Krakowie (Tempus medium.)

A. R. Wznoszenie się proste (Ascensio recta.)

Declinatio *B*. Zboczenie północne Komety.

Mniey dokładnie, w prawdzie, lecz z pożytkiem zawsze dla Astronomii, może Każdy nieoboiętny na wzrost nauk i nadzwyczayne ziawiska przyrodzenia, wyznaczyć sobie na kuli sztuczney Nieba, albo na wzmiankowanym obrazie Konstellacyi, umieścić obecne położenie Komety. —— Dosyć na ten koniec uważać na Niebie położenie Komety w kierunku dwóch par znacznych gwiazd, idącym od wschodu ku zachodowi, i od północy ku południowi. Wspólny punkt przecięcia dwóch nitek wyciągniętych i położonych swemi Końcami na wiadomych tych gwiazdach, znayduiących się na obrazie Konstellacyi, da położenie Komety; która stosuiąc do stopniów Rownika i koła godzinowego do niego prostopadłego otrzyma się z przybliżeniem wznoszenie się pozorne i zboczenie Komety w chwili odbytey obserwacyi.

Z Kalisza d. 6 Lipca.

Dzień 4ty b. m. był wprawdzie dla Kalisza uroczystym, odbyła się albowiem w nim konsekracyia pierwszego Biskupa Dyecezyi Kaliskiey w osobie JW. Wołłowicza Senatora Królestwa Polskiego, wielu orderów Kawalera, Męża zasługami w Kościele i Narodzie oddawna znakomitego, a którego przymioty powszechnie wielbione wprzód ieszcze, niż tu przybył, prawdziwe mu uszanowanie i miłość iego owieczek zapewniły. Obywatele Woiewodztwa Kaliskiego, iego na Pasterstwo nam przeznaczenie za nowy dowód przychylności Nayłaskawszego Monarchy dla

Kalisza uważaiąc, licznie się z wszech stron zgromadzili. Z samego duchowieństwa, oprócz zaproszonych Konsekratora i assystuiących Biskupów, oraz Delegowanych z Kapituły Kujawskiey pięciu Prałatów, przybyło 130 osób. W dniu 4tym o godzinie 8mey dzwony wszystkich Kościołów razem uroczystość ogłosiły, a o wpół do 10tey, nowy Pasterz przy assystencyi Duchowieństwa przez Władze mieyscowe powitany, był prowadzony wśród szpaleru z cechów i licznego ludu do kościoła farnego, iako nayobszernieyszego, gdzie zgromadzone oboiey płci obywatelstwo, Korpus Kadetów i Szkoły w naylepszym porządku w przeznaczonych sobie mieyscach świętego obrzędu czekali, a liczna i wyborna z amatorów złożona orkiestra, przybywaiącego Pasterza witała muzyką. Obrządek Konsekratora sprawował JW. Biskup Podlaski Lewiński. Assystentami byli Biskupi Suffragani Ostrowski i Raczyński. Hymn *Veni creator* był wokalnie exekwowany przez pierwsze osoby oboiey płci amatorów muzyki. Ofiary nieśli dway Senatorowie, JW. Bieliński Woiewoda, i Kasztelan Biernacki, dway Prezesowie Woiewódzki i Trybunału i dway Pułkownicy: Regulski i Rzodkiewicz. — Po skończonym obrzędzie, odprowadzony w podobnym porządku JW. Pasterz do rezydencyi, w krótkiey lecz wyborney i dostoyności iego i uczuciom iego owczarni odpowiadaiącey mowie przez JW. Prezesa Radoszowskiego powinszowanie odebrał. — Zaprosił JW. Biskup na obiad do sali kassynowey Obywateli 150, a dla niższego Duchowieństwa w równey prawie liczbie, był przez niego obiad dany w klastorze Xięży Bernardynów. W czasie obiadu JW. Biskup wniósł toast zdrowia Nayiaśnieyszego Monarchy i Iego Rodziny, a JW. Prezes, zdrowie Pa terza.— Wieczorem dane było widowisko w amfiteatrze za parkiem, gdzie przy transparencie wyrażaiącym Religiią uwieńczaiącą imie Biskupa, odśpiewana była stosowna, cechuiąca miłość ludu ku swemu Pasterzowi, kantata, a cała publiczność widokiem własnego Pasterza i nadzieią powrotu pod iego styrem blasku Religii, i oświaty iey Ministrów ucieszona, nie przestała powtarzać słów Apostoła Pawła: Takiego przystało, ażebyśmy mieli Biskupa.

Od brzegów Menu d. 4 Lipca.

Na 22 posiedzeniu Seymu Niemieckiego d. 21 *Czerwca* kommissyia, która wyznaczona była do rozpoznania sprzeczki pomiędzy Xciem Oldenburskim i miastem Bremą o znieśienie opłaty celney na rzece Elsflet, zdała sprawę, poczem Poseł Austryiacki wniosł, aby Xcia Oldenburskiego zostawić przy pobieraniu rzeczonego cła aż do 14 Listopada 1820, w nadziei, iż tymczasem nastąpić może pomiędzy obiema stronami układ, a ieżeli nie nastąpi, tedy rzecz pozostać ma przy postanowieniu z d. 22 Grudnia 1817, które od dnia dzisieyszego zaczyna mieć moc swoią.

Zapowiedziane zebranie się woysk Francuzkich w Alsacyi, zdaie się iż nie będzie miało mieysca, a przynaymniey dotąd żadne tam nie nadeszły.

Względem wystawienia nowych twierdz nad wyższem Renem idzie rzecz bardzo opieszale. Rozpoznaią teraz położenie w tyle czarnego lasu, i słychać iż wniyście do doliny Kinzingen w kraiu Badeńskim zasłonić chcą nową twierdzą,

Względem obwarowania Donaueschingen nic ieszcze nie postanowiono. Pracuią iednak nad liniiami od Germersheim, które ciągnąć się maią nad rzekę Queich aż do Landau.

Królewic Pruski Wilhelm przybył d. 30 Czerwca do Kolonii. — Wielki Xże Badenski odwiedził d. 29 Czerwca Króla Wirtemberskiego.

Rząd Wirtemberski iest stały w swoim przedsięwzięciu względem pośredniey szlachty, w niczem od swoich praw niechce odstąpić. Zgromadzenie stanow zwołane iest do Ludwigsburga, ażeby mniey podlegało wpływowi stolicy, co przed dwiema laty dało powod do iego rozwiązania. Teraźnieysze iest zwołane do przeyrzenia i przyięcia konstytucyi.

Z mianowania Arcy-Xcia Rudolfa Arcybiskupa Ołomonieckiego kardynałem, wnoszą niektórzy, iż po śmierci teraźnieyszego obrany zostanie Papieżem.

Z Botzen piszą, iż podczas burzy d. 12 Czerwca między innemi uderzył piorun do pokoiu Doktora Eichholzer, stopił mu kilka luidorow, opalił pioro, którem pisał, nadwerężył część iego peruki i drasnął go w prawe ucho bez dalszego uszkodzenia.

Zaprawione psy do ratowania ludzi na górze S. Bernarda, wynalazły d. 16 Kwietnia w przysypaney sniegiem chacie dwoie ludzi, którzy tam byliby zginęli, i przewodnicy ich wyratowali.

W Hollandyi wynaleziono oszczędne woskowe świece, które robione są z wosku i ziemniakow; 5 sztuk idących na funt kosztuie 1 frank i 12 S. (Złp. 2 gr. 15.) Swieca takowa swieża pali się 15, a gdy wyschnie do 17 godzin; daie wielkie światło, mało dymi, a okap iey nieplami.

DONIESIENIA

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego Niepodległego i sciśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Stosownie do Art: 118 Kodexu Cywilnego podaie snnieyszym do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tego, Wyrokiem swoim z dnia 24 Maia r. b. na powództwo Maryanny Bodurkiewiczowny w Mieście Krakowie przy Ulicy S. Jozefa pod L. 91 zamieszkałey wydanym, nakazał śledzenie Brata iey Jana Bodurkiewicza, od lat przeszło czterech w mieyscu ostatniego zamieszkania w Mieście Krakowie nieprzytomnego, poleciwszy dalsze dochodzenie nieprzytomnego Jana Bodurkiewicza, Sadowi Pokoiu Wolnego Miasta Krakowa Okręgu Igo. W Krakowie dnia 3 Czerwca 1819 roku.

Nikorowicz.

Raubach S. S. *Appell.*

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do art. 118 Kod. Cywilnego podaie ninieyszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tego, na powództwo Dominika i Petronelli z Dobruckich Rogozińskich, niemniey Agnieszki z Dobruckich Kiereszyńskiey, tudzież Franciszka Dobruckiego i Maryianny z Dobruckich Młyńskiey, wszystkich w mieście Krakowie zamieszkałych wydał w dniu 6tym Lutego r. b. wyrok stanowczy, którym nieprzytomność Ignacego, Józefa i Antoniego Braci, tudzież Katarzyny i Ludwiki Siostr Dobruckich, żadney o sobie wiadomości nie daiacych, stosownie do art 119 Kod. Cywilnego uznaną została. W Krakowie d. 3 Czerwca 1819.

Nikorowicz.

Raubach, Sek. S. Ap.

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta

Krakowa z Okręgiem. Stosownie do Artykułu 118 Kodexu Cywilnego, podaie ninieyszem do wiadomości powszechney, iż Trybunał I. Instancyi Kraiu tuteyszego, Wyrokiem swoim z dnia 9 Marca r. b. na powództwo Wiktoryi Ostrowskiey, Włościanki z Wsi Ostrążnicy teraz w Miasteczku Nowey Górze, Okręgu Wolnego Miasta Krakowa zamieszkałey, wydanym, nakazał śledztwo Piotra Ostrowskiego męża powodki od lat przeszło czterech w ostatnim swoim zamieszkaniu w rzeczoney Wsi Ostrążnicy nieprzytomnego i żadney wiadomości o sobie niedaiącego, poleciwszy dalsze dochodzenie nieprzytomności tegoż Piotra Ostrowskiego, Sądowi Pokoiu Okręgu Krzeszowickiego. —— W Krakowie dnia 21 Czerwca 1819.

Nikorowicz.

Raubach Sekr: S. Ap.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do artykułu 118 Kod. Cywilnego podaie ninieyszem do wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, Wyrokiem swem z dnia 21 Maia r. b. na powództwo Franciszki z Dymków Nowaliny Włościanki z Wsi Nowaiowey Góry, Gminy Krzeszowieckiey wydanym, nakazał śledzenie nieprzytomności męża iey Jakóba Nowały, przeszło od lat czterech z mieysca pobytu niewiadomego, polecaiąc dalsze dochodzenie nieprzytomności też Jakóba Nowały Sędziemu Pokoiu Okręgu Krzeszowieckiego.

W Krakowie dnia 1 Czerwca 1819 r.

Nikorowicz.

Raubach Sek: S. Ap.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego niepodległego i ściśle neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do przepisu artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszem do powszechney wiadomości: iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego na powództwo Maryianny z Pawłow Niemczykowey włościanki w wsi Łuszowice Okręgu Wolnego Miasta Krakowa zamieszkałey wydał w dniu 27 Stycznia r. b. wyrok stanowczy, ogłaszaiący nieprzytomność Kaspra Niemczyka męża iey więcey od lat czterech nieprzytomnego, i żadney osobie wiadomości nie daiącego.

W Krakowie d. 25 Lutego 1819 roku.

Nikorowicz.

Raubach Sekr. Sądu Apell:

Prezes Sądu Appelacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okrągu. Stósowniedo artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszem do wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, Wyrokiem swem z dnia 21 Maia r. b. na powództwo Ewy Kubielowey Włościanki z Państwa Regulic w Okręgu Wolnego miasta Krakowa leżącego wydanym, nakazał śledzenie nieprzytomności męża iey Szymona Kubela przeszło od lat czterech z mieysca pobytu niewiadomego, polecaiąc dalsze dochodzenie nieprzytomności tegoż Szymona Kubiela, Sędziemu Pokoiu Okręgu Krzeszowieckiego. — W Krakowie dnia 1 Czerwca 1819.

Nikorowicz.

Raubach Sekr: S. Appel:

Wydział Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. W dniu 3 Sierpnia r. b. odbywać się będzie w Biórach Wydziału Spraw Wewnętrznych o godzinie 10tey ranney publiczna Licytacya na dostawę Furażu dla pociągów Skarbowych Krakowskich na rok 18$\frac{19}{20}$ iako to:

Owsa Korcy 713. Siana Centnar 1140 fun. 75. Słomy Kłoci Centnar. 416. Słomy mierzwy 460 razem cent. 876.

Których Artykułów odstawę maiący chęć zalicytewania, zechcą się w stósowne vadium opatrzyć w terminie Licytacyi i mieyscu oznaczonym stawić, gdzie cena fiscalna i warunki Licytacyi oznaymionemi będą. — W Krakowie d. 13 Lipca 1819.

Hoszowski.

Sobolewski, Z. S.